

Országgyűlési Képviselő

ORSZÁGGYŰLÉS HIVATALA

Érkezett: 2019 DEC 02.

Címzett: **Kövér László, az Országgyűlés elnöke**

Tárgy: **Egységes javaslattervezethez készített indokolás megküldése**

Benyújtó: **Lázár János, Nyitrai Zsolt, Hadházy Sándor, B. Nagy László**

Törvényjavaslat címe, száma: **A fiatalkorúak dohányzásának visszaszorításával és a nemdohányzók védelmével összefüggő egyes törvények módosításáról szóló törvényjavaslat (T/6576. szám)**

Az egyes házszabályi rendelkezésekről szóló 10/2014. (II. 24.) OGY határozat (a továbbiakban: HHSZ) 137/A. § (1) bekezdése alapján iromány-nyilvántartásba vétel céljából – az előterjesztők nevében – megküldöm a fiatalkorúak dohányzásának visszaszorításával és a nemdohányzók védelmével összefüggő egyes törvények módosításáról szóló törvényjavaslatnak (T/6576.) a HHSZ 46. § (10) bekezdése alapján megszerkesztett egységes javaslattervezetéhez készített indokolást.

Budapest, 2019. december 2.

.....
országgyűlési képviselő

Előterjesztői indokolás
a fiatalok dohányzásának visszaszorításával és a nemdohányzók védelmével összefüggő
egyres törvények módosításáról szóló 2019. évi törvényhez

Általános indokolás

A fiatalok dohányzásának visszaszorításáról és a dohánytermékek kiskereskedelméről szóló törvény tervezetének 2011. évi benyújtása, majd a törvény 2012. évi elfogadása és 2013. évi hatálybalépése óta eltelt hosszabb időszak alatt összegyűjtött jogalkalmazási tapasztalat időszerrév tette a „trafiktörvény” (vagy „Fdvtv.”) szabályrendszerének alaposabb áttekintését.

Annak ellenére, hogy a trafiktörvény rendelkezései kiállták az idők próbáját – létrejött és hatékonyan működik mind a dohánytermék-kiskereskedelmi, mind pedig a központi dohányellátó rendszer, és az uniós, illetve hazai jogviták eredményei megerősítették az intézkedés jogszerűségét – szükséges volt a gyakorlati tapasztalatok összegyűjtése és elemzése, majd ennek következtében a most előterjesztett törvényjavaslat kidolgozása.

A törvénytervezet számos részlet tekintetében pontosítja a törvény szövegét, illetve szigorítja is azok rendelkezéseit. A szigorító rendelkezések között megemlíthető, hogy a jövőben az új dohánytermék-kategóriák kiegészítő termékei is, valamint az e-cigarettek minden formája csak dohányboltban lesz értékesíthető és a fiatalok védelmére vonatkozó rendelkezéseket e termékkörre is kiterjeszti a javaslat. Egyértelműen szigorodnak tovább a bírságolásra vonatkozó rendelkezések; a korábbinál több esetben lesz kötelező jogsértés esetén bírság alkalmazása.

A kiosztható koncessziók küszöbértékének megemelésével tovább csökkenhet a dohánytermékek értékesítési helyeinek száma Magyarországon.

Egyértelműsítő rendelkezések révén szigorodnak a dohánytermékek közvetett reklámozására vonatkozó rendelkezések (amelyek elvben ma is tiltottak): a jövőben nem lesz lehetőség arra, hogy dohányterméket kiegészítő termékek (pl. cigarettahüvely dobozainak) kiemelt (pl. többszörözött, megvilágított) megjelenítésével népszerűsítsenek közvetve dohányterméket, ha e „reklámozott” termékek árujelzője (elnevezése) dohánytermék árujelzőjével (elnevezésével) azonos, vagy ahhoz nagyon hasonló.

A korlátozó szabályozások kialakítása során a jogalkotó érvényre juttatja az Alaptörvény XX. cikk (2) bekezdésében előírt alkotmányos követelményt: az elővigyázatosság elve alapján eljárva védi a nemdohányzók és a fiatalok egészségét.

A dohányboltok üzemeltetésére vonatkozó tapasztalatok ugyanakkor egyes gyakorlati akadályok lebontását is szükségessé tették. Ilyen lehetőség a működésforma-váltás az egyéni vállalkozóból a betéti társaság (vagy más hasonló korlátlan felelősséggel járó társasági forma) irányába; vagy éppen a készletek mozgathatósága (évente két alkalommal). Minimálisan – érdemét tekintve mindössze a papírzsebkendővel, az ízesített tejkészítménynek minősülő, hűtés nélkül eltartható tejtállal, valamint elektronikai eszközök töltéséhez, üzemszerű működéséhez használatos elemmel, akkumulátorral és töltőeszközzel – bővül a dohányboltban árusítható termékek köre,

tekintettel arra, hogy a javaslat továbbra is élesen el kívánja választani a „vegyesboltot” a dohánybolttól.

A törvényjavaslat javaslatot tesz a jövedéki adóról szóló törvény módosítására is, amely értelmében a nikotinmentes e-cigaretta töltőfolyadék, valamint a füst nélküli dohánytermék és a dohányzást helyettesítő nikotintartalmú termék is jövedéki terméké válna. A töltőfolyadékok jövedéki adómértéke – a jelenleg tapasztalható illegális kereskedelem felszámolásának érdekében – a jelenlegi 55 Ft helyett milliliterenként egységesen 20 forintban, a füst nélküli dohánytermékek esetén kilogrammonként 19 160 forintban, továbbá a dohányzást helyettesítő nikotintartalmú termék esetén kilogrammonként 19 160 forintban kerülne rögzítésre. A trafiktörvény módosítási javaslataival összhangban – figyelemmel arra, hogy a töltőfolyadékok és az új dohánytermék-kategóriák értékesítése is kizárólag dohányboltban történhet a jövőben – a módosítás javaslatot tesz a töltőfolyadék, az új dohánytermék-kategóriákba tartozó termékekre, a füst nélküli dohánytermékekre és a dohányzást helyettesítő nikotintartalmú termékekre vonatkozó zárjegy-kötelezettség előírására.

A törvényjavaslat a közép- és hosszútávú egészségpolitikai célok mindenkor szem előtt tartásával fogalmazta újra a trafiktörvény (és ezzel összefüggésben néhány kapcsolódó törvényi szabályozás) egyes rendelkezéseit.

Részletes indokolás

1. §

A törvényjavaslat pontosítja a nemdohányzók védelméről szóló törvény fogalomrendszerét annak érdekében, hogy az egységes jogalkalmazás biztosítható legyen mind az Nvt., mind pedig az Fdvtv. hatálya alatt.

Az elektronikus cigaretta fogalmkörében pontosításra kerül, hogy az a termék is e-cigarettának minősül, amelynek használatához egyszer használatos töltőflakon (patron) szükséges. Ezzel összefüggésben pontosításra kerül a töltő flakon fogalma is. Bevezetésre kerül – a nikotint tartalmazó folyadéktartállyal analóg módon – a nikotinmentes utántöltő flakon fogalma továbbá a dohányzást helyettesítő nikotin-tartalmú termék fogalma is. Mindezekkel összefüggésben a meghatározások sorrendjén strukturális szempontú változtatások is történtek.

2. §

A gazdasági reklámtevékenység alapvető feltételeiről és egyes korlátairól szóló törvényben foglalt reklámozási tilalmakat szükséges kiterjeszteni az egészségpolitikai szempontok szerint a dohánytermékekkel azonos megítélés alá eső termékekre, illetve a kapcsolódó kiegészítő-termékekre is.

Az egységes hatósági jogalkalmazás érdekében szükséges pontosítani, hogy tilos az a ma – eltérő hatósági döntések okán – követett gyakorlat, miszerint dohánytermékek (közvetett) reklámozására kerül sor a dohánytermékkel azonos árjelzővel bíró dohányterméket kiegészítő termékek kiemelt

(többszörözött felületen, „világító dobozokban” történő) bemutatásával. A dohánytermék reklámja általában véve tilos, és ezen – a gazdasági reklámtevékenységről szóló törvényben meghatározott – tilalom alól az Fdvtv. soha nem is tett kivételt; legfeljebb kiemelt termék megjelenítést, illetve bemutatást tett lehetővé (a törvényben írt keretek között, a dohányboltban belül). Így az Fdvtv. 15/C. §-a megengedi a dohánytermékek kiemelt megjelenítését a dohányboltban belül (polckép-szerződéssel; a törvényben rögzített feltételek mellett), de ezen szabályrendszerrel nem lehet megkerülni azzal, hogy dohányterméket kiegészítő (illetve más, a törvény hatálya alá eső) termékek kiemelt bemutatására kerül sor, miközben e termékek árujelzője vagy elnevezése dohánytermék árujelzőjével vagy elnevezésével azonos, vagy ahhoz nagyon hasonló. A másik „megengedő” szabály az új dohánytermék-kategóriák (ezek kiegészítő termékei) és az elektronikus cigaretták kedvezőbb bemutatásával függ össze a törvényjavaslat által beiktatni szándékozott új 15/G. § rendelkezése által – ez is azonban szigorúan csak a törvény egyes, pontosan meghatározott rendelkezéseitől engedne eltérést úgy, hogy a fiatalok védelme mindenkor elsődleges maradjon.

3. §

A törvényjavaslat pontosítja és kiegészíti mindazon termékköröket, amelyek kiskereskedelmét Magyarországon kizárólag az Fdvtv. szabályainak betartásával lehet folytatni – így megerősíti azt a szabályt, hogy e termékeket kizárólag erre kijelölt szakboltokban lehet kapni.

Ahogy azt az Alkotmánybíróság az e-cigaretták magyarországi szabályozásával kapcsolatos határozatban kimondta: „A dohányzás és az e-cigaretta fogyasztásának, forgalmazásának és a forgalmazáshoz tartozó tevékenységeknek a korlátozása egészségpolitikai kérdés.” (IV/1873/2016. határozat [38] pont). Az AB azt is megerősítette, hogy e korlátozó szabályozások kialakítása során a jogalkotó nem tesz mást, mint érvényre juttatja az Alaptörvény XX. cikk (2) bekezdésében előírt alkotmányos követelményt: az elővigyázatosság elve alapján eljárva védi a nemdohányzók és a fiatalok egészségét. Az AB határozata rámutat arra is, hogy Magyarország – mint a Dohányzás-ellenes Keretegyezmény (WHO FCTC) részes tagállama – vállalta, hogy megfontol minden lehetséges intézkedést (a nemzeti jognak és a népegészségügyi céloknak megfelelően), amely a dohány, illetve annak minősített termékek gyártásának, importálásának, forgalmazásának, megjelenésének, árusításának és használatának korlátozására és tiltására vonatkozik. Márpedig, az e-cigaretta a szabályozás tekintetében döntően a dohánytermékekkel esik egy megítélés alá nemcsak itthon, hanem az Európai Unióban (lásd a 2014/40/EU irányelv rendelkezéseit), de a világ legtöbb államában is.

A törvénymódosítás folytatja azt a 2016-ban elkezdett folyamatot, amely kizárólag a dohánytermékeket árusító szakboltokban teszi lehetővé az ezzel egy tekintet alá eső termékek forgalmazását. A mostani módosítás azonban döntően csak az e-cigaretta kiegészítő termékeinek beemelését eszközli (utántöltő folyadék, utántöltő flakon), valamint a dohányzást imitáló elektronikus eszközzel, és az új dohánytermék-kategóriák kiegészítő termékével egészíti ki a szabályozás alá eső termékkört. Utóbbi nem új, hiszen az új dohánytermék-kategória eddig is a törvény szabályozása alá esett; ezen termékek fogyasztását elősegítő – jellemzően elektromos – eszközök azonban eddig nem estek a szabályozás hatálya alá. Mivel e kiegészítő termékek

„szabadabb” forgalmazása, kommunikálása önmagában is népszerűsíti az azzal elfogyasztható dohányterméket, ezért e kiegészítők szabályozása is indokolt a fenti általános egészségpolitikai célokkal összhangban.

A törvényjavaslat ugyancsak figyelemmel van a folyamatos piaci változásokra abban a tekintetben, hogy mindenfajta, a dohányzást helyettesítő nikotin-tartalmú termékre is kiterjeszti a szabályozást: e termékkör ugyanis a nemzetközi piacokon megjelenőben van, és várhatóan hazánkba is eljut.

A törvénymódosítás célja tehát, hogy minden, a dohányzással összefüggésbe hozható termékkört lehetőleg egységesen kezeljen.

A törvény hatályának pontosítása kapcsán az Fdvtv.-t összhangba kell hozni Magyarországnak azon nemzetközi kötelezettségeivel, miszerint törvényben kihirdetett nemzetközi megállapodás alapján lehetséges a koncessziós rendszertől eltérő dohánytermék-értékesítés – kizárólag a nemzetközi szerződés keretei között. Erre tipikus példa, amikor nemzetközi katonai együttműködési megállapodás biztosítja a szerződő fél fegyveres erői, illetve a hozzájuk tartozó személyzet ellátását. (Lásd erről a Magyar Köztársaság Kormánya és az Egyesült Államok Kormánya közötti, az Egyesült Államok Fegyveres Erőinek a Magyar Köztársaság területén történő tevékenységéről szóló Megállapodás, valamint az annak mellékletét képező Végrehajtási Megállapodások megerősítéséről és kihirdetéséről szóló 1997. évi XLIX törvényt.)

4. §

A törvényjavaslat pontosítja és egyes fogalmak tekintetében újra rendszerezi az Fdvtv. értelmező rendelkezéseit.

A dohánytermék fogalma pontosításra és kiegészítésre kerül a tagállamoknak a dohánytermékek és kapcsolódó termékek gyártására, kiszerezésére és értékesítésére vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezései közelítéséről és a 2001/37/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2014/40/EU irányelv fogalmainak megfelelő terminológiával. A jövőben ez az uniós jog által meghatározott generálklauzula (dohánytermék minden fogyasztható, dohányt tartalmazó termék) lesz az irányadó, de továbbra is felsorolásra kerülnek azok a termékek, amelyek e termékkörbe esnek (kimerítően, de jogi értelemben példálózó felsorolás keretében).

A dohányterméket kiegészítő termék fogalmában a felsoroltak között megjelenik a jövőben a vízipipa – ez eddig is ide tartozott, csak nem volt nevesítve. Elkülönítésre kerül ugyanakkor az új dohánytermék-kategóriák kiegészítő termékének fogalma – mivel arra specifikus szabályozás lehet irányadó külön jogszabályi rendelkezés alapján.

Az elkülönített hely fogalma szövegezését tekintve változik, érdemét tekintve nem.

A dohányboltban forgalmazható termékek köre is pontosításra szorul az időközben a jogalkalmazás során felmerült gyakorlati tapasztalatokra figyelemmel, de érdemét tekintve a termékkör nem bővül. Jellemző példa, hogy a trafikban eddig is lehetett helyben fogyasztható kávé kapni, de az erre szolgáló gép sok esetben forró csokoládét, vagy teát is képes készíteni, így indokolatlan e vonatkozásban a tilalmazás. A cukorka fogalmának meghatározására a vámhatóság

a jogbizonytalanság kiküszöbölése miatt tett javaslatot. Ugyancsak a mindennapi tevékenységgel összefüggő módosítás az, hogy a saját dohányboltjában forgalmazott termékeket a dohányboltot üzemeltetők hirdethessék – eddig ugyanis a koncessziós társaságról szóló törvény szigorú értelmezése szerint ezt a trafikosok nem tehették meg. Érdemét tekintve a termékkör a papírzsebkendővel és az ízesített tejkészítménynek minősülő, hűtés nélkül eltartható tejtallal bővül, amely az üdítőitalokhoz hasonló – csak éppen tej alapú – termék. Ezen felül az új típusú – elektronikus – termékek térhódítása miatt szükségessé vált az akkumulátorok, töltőberendezések és elemek felvétele a dohányboltban forgalmazható termékek körébe. Ezzel párhuzamosan pedig – a környezettudatosság jegyében – lehetőség nyílik arra is, hogy a dohányboltban az ott forgalmazott termékekből keletkező hulladékok gyűjtésére vonatkozó szolgáltatást nyújtsanak.

5. §

Pontosításra kerül a részvénytársaság feladatkörének felsorolása érdemét tekintve annak változatlanul hagyása mellett. A felsorolás mindössze olyan feladatokkal egészül ki, amely a gyakorlatban eddig is „természerszerűen” kapcsolódott a részvénytársaságnak a koncessziós rendszer ellenőrzésével, felügyeletével összefüggő tevékenységéhez (például számlázási és behajtási feladatok a koncessziós díjak tekintetében).

A javaslat rögzíti továbbá – az államháztartási szabályoknak való megfelelés végett –, hogy mely feladatok minősülnek a részvénytársaság közfeladatainak.

6. §

Szükségessé vált – a szabályozás érdemét nem érintve – átalakítani a megpályázható koncessziós jogosultságok számára vonatkozó rendelkezéseket, ugyanis a joggyakorlatban a jogalkotó kinyilvánított szándékától eltérő értelmezés merült fel. Egyúttal a törvényjavaslat a kiadható koncessziók küszöbértékét is megemeli 3000 főről 4000 főre. A szöveg pontosítja, hogy a 4000 fő alatti állandó lakosú településeken (legalább és legfeljebb) 1 fő jogosult a dohánytermék-kiskereskedelmi koncesszió gyakorlására; míg a 4000 fő feletti településeknél a jogosultságok számát akként kell meghatározni, hogy az állandó lakosok számát el kell osztani 4000-rel, és az így kapott (tipikusan maradékos) számot a következő természetes (egész) számra kell felkerekíteni. (Például egy 4500 fős településen: $4500:4000=1,125$; melyhez képest – felfelé kerekítve – a következő (szomszédos) természetes szám a 2 (kettő). A kiosztható jogosultság ebben az esetben tehát kettő. Egy másik példával is élve: egy 15750 fős településen a kiosztható jogosultságot akként számítjuk ki, hogy $15750:4000=3,9375$, mely számhoz képest a felfelé kerekített természetes szám a 4 (négy). Utóbbi példánál tehát a kiosztható jogosultságok száma négy.) Ezek a rendelkezések értelemszerűen csak a jövőre nézve (a soron következő pályázatoknál) alkalmazandóak, már kiosztott koncessziót a jogszabály – önmagában a küszöbérték megnövelése miatt – nem vesz el.

7. §

A javaslat törvényi erőre emeli az összes korábbi pályázati kiírásban is szereplő azon kívánalmat, hogy a koncesszió jogosultja maga felel korlátlan felelősséggel a koncessziós társaság működéséért.

Megteremti ugyanakkor a javaslat – szigorúan kivételként, és kizárólag a nyitva tartási idő tekintetében – a koncessziós szerződés módosításának lehetőségét. Általános polgári jogi alapelv, hogy a körülmények lényeges megváltozása esetén még a tartós jogviszonyokban is kezdeményezhető (meghatározott feltételek fennállása esetén) a szerződés módosítása. A *clausula rebus sic stantibus* esetét alapozhatja meg például, ha az ún. „trafikrendszer” elindulása óta eltelt időszakban egy adott településen a munkaerőpiaci helyzet gyökeresen megváltozott, miközben ugyanakkor a dohányboltok bevételi lehetősége – a továbbra is szigorú törvényi szabályozás okán – nem növekedett (és továbbra sem fog). Adott esetben, adott munkaerőpiaci körülmények között tehát éppen ezért előfordulhat, hogy a korábbi szerződéses vállalás valóban fenntarthatatlan. Ezt azonban a dohánytermék kiskereskedő köteles hitelt érdemlően igazolni, és ezt követően a miniszter, vagy az általa erre felhatalmazott részvénytársaság mérlegelheti, hogy a szerződés módosítása – kizárólag a nyitva tartási idő tekintetében – indokolt-e. Amennyiben igen, úgy a felek e tekintetben módosíthatják a szerződést, de az ellátás biztonságára ebben az esetben is ügyelni kell. A vonatkozó részletszabályokat jogszabályi felhatalmazás alapján rendeletben kell meghatározni majd.

8. §

A törvényjavaslat pontosítja egyrészt azt, hogy az állam, illetve a feljogosított személy nem az új koncessziós szerződés aláírásáig, hanem még az azt követő 90 napos időszakban is jogosult a tevékenységet folytatni, hiszen az új jogosultnak is szüksége lehet időre a megszerzett jogosultsága gyakorlásnak megkezdéséhez, illetve a régi jogosultnak e tevékenysége felszámolásához.

Tekintettel arra, hogy egyes településeken a 2013-ban, illetve 2015-ben történt törvénymódosítás ellenére sem tapasztalható tartós érdeklődés a jogosultság folytatására, a törvény – az Fdvtv. 10. § új (6) bekezdésének beiktatásával – a miniszter döntésére bízta, hogy ilyen esetekben csak akkor írja ki a nyilvános pályázatot, ha erre mutatkozik érdeklődés (és feltéve, hogy legalább egy „megismételt” pályázati felhívás az Fdvtv. 10. § (2) bekezdés rendelkezései szerint már kiírásra került). Az érdeklődők felkutatásáról egyrészt a részvénytársaság által a honlapján fenntartott felhívással, másrészt a részvénytársaság által az adott település önkormányzatának, jegyzőjének küldött megkeresés (például elektronikus levél) útján kell gondoskodni. Az önkormányzat (jegyző) dolga ezt követően a helyben szokásos módon a helyi vállalkozók, polgárok körében tudakozódni arról, hogy van-e érdeklődés a dohánytermék-kiskereskedelmi jogosultság megszerzésére.

9. §

A törvényjavaslat értelmében meghatározásra kerül, hogy milyen formában, és legalább mekkora összegben szükséges a részvénytársaság működési költségeit fedezni a központi költségvetésből.

A törvényjavaslat megszünteti azt az indokolatlan különbséget, hogy a tevékenység folytatására az Fdvtv. 10. § (1) bekezdése alapján a részvénytársaság által külön feljogosított személy a dohánytermékek kiskereskedelmére vonatkozó tevékenysége után semmilyen díjat nem fizet (miközben a koncessziót elnyerők koncessziós díjat fizetnek). A díj mértéke és felső határa is

meghatározásra kerül. A módosítás egyértelműsíti, hogy a tevékenység folytatására külön feljogosított személy által fizetendő jogosultsági díjat a személy által jogszabály alapján szolgáltatandó forgalmi adatok alapján kell megállapítani.

10. §

Szövegpontosító rendelkezést tartalmaz a törvényjavaslat 1. §-a által megállapított szöveggel való összhang megteremtése érdekében.

11. §

Szövegpontosító rendelkezés. Elkülönítésre kerül, hogy mit kötelező, és mit lehetséges feltüntetni a dohánybolt külső felületén. A kötelező adatokat legalább magyar nyelven meg kell jeleníteni, de mind a kötelező, mind pedig az ezen túlmenően feltüntethető adatok idegen nyelvű megjelenítése is lehetséges.

12. §

A törvényjavaslat törvényi szinten rendezi és egységesíti azt a kérdést – amelyet korábban a koncessziós szerződés is biztosított –, hogy nemcsak az egyéni vállalkozók, de a korlátlan felelősséggel bíró társasági tagok esetén is lehetséges legyen az öröklés útján történő jogutódlás (a törvény szövege korábban ezt csak az egyéni vállalkozók esetében rendezte). Indokolatlan ugyanakkor különbséget tenni a két eset között az intézkedés jogpolitikai céljait tekintve.

Figyelemmel továbbá arra, hogy éppen ezen korábbi törvényi rendelkezés miatt választották többen az egyéni vállalkozói formát, mellyel szemben a társasági forma egyéb előnyöket hordozhat, ezért a törvényjavaslat lehetőséget teremt a működési forma megváltoztatására – de csak a gazdasági társasági forma irányába. Ez megteremti a lehetőséget továbbá arra is, hogy a korábbi egyéni vállalkozók tőkét vonjanak be (pl. kültag belépésével) egy sikeresebb dohánytermék-kiskereskedelmi tevékenység biztosítása érdekében. Továbbra sem lehetséges viszont a működési forma megváltoztatása a társasági formából az egyéni vállalkozói forma felé. A működési forma megváltoztatásához a törvény külön erre a célra megteremti a szünetelés lehetőséget, hiszen az egyéni vállalkozói létből nem lehet közvetlenül pl. betéti társasági formába átalakulni. Mindezek mellett is érintetlen marad az az alapvető szabály, hogy a személyes közreműködésű forma követelmény: vagy egyéni vállalkozó, vagy korlátlan felelősséggel bíró társasági tag lehet kizárólag a dohány-kiskereskedelmi koncesszió jogosultja.

Az egységes jogalkalmazás biztosítása érdekében rendelkezni szükséges arról, hogy ha a jogosult a dohánytermék-kiskereskedelmi tevékenységet egyéni vállalkozói formában végzi, úgy rá is irányadóak a koncessziós társaságra vonatkozó feltételek. Azaz, az egyéni vállalkozó – ha dohánytermék-kiskereskedelmi tevékenységet folytat – nem folytathat mellette a koncessziós tevékenységgel szorosan össze nem függő tevékenységet (ahogy ez igaz egyébként a hatályos szabályozás szerint például betéti társasági formában működő dohányboltokra). Pontosítani szükséges azt is, hogy a törvényben kifejezetten meg nem engedett átalakulás (így az összeolvadás, beolvadás stb. is) a koncessziós szerződés hatályának automatikus megszűnéséhez vezet.

A törvényjavaslat megemeli továbbá a hagyatéki eljárás lezárására vonatkozó türelmi időt – a jelenlegi egy évről két évre. Az örökösnek a jövőben az örökhagyó halálától számított két éves, jogvesztő határidőn belül kell igazolnia az öröklési jogosultságát – ellenkező esetben az „ideiglenesen” folytatott koncessziós jogosultság megszűnik. Miközben reálisan előfordulhat, hogy a hagyatéki eljárás hosszabb, mint egy év, a két évet az ilyen esetek döntő részében is csak akkor haladja az meg, ha peres eljárás is kialakul az érintettek között. Ugyanakkor, indokolatlan két évnél tovább megengedni a függő jogi helyzetet – a jogvesztő határidő pedig rákényszerítheti a vitatkozó feleket arra, hogy legalább a koncessziós jogosultság tekintetében megállapodjanak egymással. Az intézkedés kapcsán fontos hangsúlyozni: eleve egy engedményről van szó az öröklési jogosultság tekintetében (hiszen a dohánytermék-kiskereskedelmi koncesszió személyhez kötődő jogosultság); ehhez képest az eljárási szabályok az öröklés tekintetében kellő időt hagynak minden kérdés tisztázásához.

A tervezet bevezetni javasolja továbbá a dohánytermék-kiskereskedők képzését előíró rendelkezést, mégpedig úgy, hogy annak megszervezése a részvénytársaság feladata. Mind a folyamatosan változó piaci viszonyok (elég, ha csak az elmúlt öt évben megjelent új termékekre utalunk), mind az (új) termékeknek az egészségre gyakorolt hatása, és a fiatalkorúak védelmével összefüggő hatósági jogalkalmazási ismeretek szükségessé teszik az ismeretek viszonylag rendszeres frissítését.

13. §

A törvényjavaslat pontosítja a dohánytermék-kiskereskedelmi jogosultság megszűnésének eseteit, illetve új megszűnési okokat vezet be. Egyéni vállalkozó halála esetén a jogosultság – a korábbi 30 napos szabálytól eltérően – a vállalkozó halálát követő 90 nap elteltével szűnik meg. Új megszűnési okként határozza meg a javaslat, ha a vállalkozót az egyéni vállalkozók nyilvántartásából törlik. A javaslat értelmében ugyancsak a jogosultság megszűnését eredményezi, ha a dohánytermék-kiskereskedelmi tevékenység folytatására jogosult gazdasági társaság ellen csődeljárást, kényszertörlési eljárást vagy felszámolást rendeltek el. A koncesszió jogosultja a dohánytermék-kiskereskedelmi jogosultság gyakorlása ellenértékeként minden évben köteles a koncessziós szerződésben meghatározott díjat megfizetni. Abban az esetben, ha a jogosult késedelembe esik és a díjat kétszeri póthatáridő tűzését követő 15 napon belül sem fizeti meg, a dohánytermék-kiskereskedelmi jogosultsága megszűnik.

14. §

A javaslat biztosítja, hogy évente legfeljebb két alkalommal – a vámhatóság felé legalább 15 nappal megelőzően történő bejelentés, és a jövedéki szabályok betartása mellett – a dohánytermék-kiskereskedők egymás között is értékesíthessék a számukra eladhatatlanná vált dohánytermékeket. (A dohányboltok közötti mozgatás azonos koncessziós jogosult esetében már most is lehetséges.) Mivel már adózott, kiskereskedelmi szabad forgalomban lévő termékekről van szó, ezért a lehetőség – különösen ilyen korlátozott formában, és figyelemmel az online készletnyilvántartási kötelezettségre – a forgalom biztonságát nem veszélyezteti. A dohánytermék-kiskereskedők között megengedett különleges értékesítéskor a készleten lévő termékek vételárát a szerződő felek

határozzák meg; erre az esetre nem irányadó a Jöt. 145. § (5) bekezdésében előírt vételár.

15. §

A javaslat pontosítja azon tevékenységi köröket, amelyek a koncessziós törvény rendelkezéseinek alkalmazásában szorosan összefüggő tevékenységnek minősülnek a dohánykiskereskedelem-ellátással, mint koncessziós tevékenységgel. Valamennyi, az Fdvtv. 1. § (1) bekezdésben felsorolt termékkör, valamint a dohányterméket kiegészítő termékek (ellátási) forgalmazása eleve a tevékenységi körbe esik; ehhez kapcsolódik további néhány, a törvényben felsorolt kiegészítő (és a koncessziós társaság által végezhető) tevékenység.

16. §

A törvényjavaslat pontosítja, hogy a tisztességes piaci versenyt sérti az a magatartás is, ha a dohánytermék-kiskereskedő jogos ok nélkül egy dohánytermék-nagykereskedő egyetlen termékét sem hajlandó forgalmazni. Monopolizált értékesítési csatornák esetében ugyanis – mivel a dohánytermék-nagykereskedők más, alternatív értékesítési helyet nem találhatnak – a piaci versenyt súlyosan torzító eredményre vezethet, ha jogos ok nélkül egyik, vagy másik nagykereskedő termékének forgalmazását megtagadják. Jogos ok lehet például, ha bizonyított, hogy egy terméket, vagy termékcsoporthat nem keresnek, de még ez sem feltétlenül igaz akkor, ha a dohánytermék-nagykereskedő (az dohánykiskereskedelmi-ellátón keresztül) a termék visszavásárlását vállalja.

17. §

Az új dohánytermék-kategóriák, valamint az Fdvtv. 1. § (1) bekezdés d), e), f) és h) pontjában meghatározott termékek értékesítése kapcsán az Fdvtv-ben meghatározott, egyes különös szabályoktól külön jogszabály eltérést engedhet annak érdekében, hogy ezen új termékek megismerhetőek legyenek a fogyasztók számára. E különös szabályok kizárólag a törvényi felhatalmazás keretei között állapíthatóak meg (eltérés csak a 15/C. és 15/D. §-októl lehetséges, de csak az 1. § (2) bekezdésében írt általános tilalom keretei között).

18. §

Szövegpontosító rendelkezés annak érdekében, hogy a fiatalkorúakat ne csak a dohánytermékekkel, de az egyéb, a törvényben meghatározott termékekkel se szolgálják ki. A hatósági gyakorlattal összhangban a törvény immár nemcsak lehetőségként szabályozza, de kötelezővé is teszi a bírság kiszabását akkor, ha a fiatalkorút dohánytermékkel szolgálnak ki.

Ugyanakkor, a szöveg pontosítása azt is rendezi, hogy a dohánytermék-kiskereskedőket akkor lehessen csak bírsággal sújtani, ha reálisan felmerül, vagy fel kell, hogy merüljön a gyanúja – méghozzá az eladóban – annak, hogy a dohányboltba fiatalkorú lépett be. Meg kell szüntetni azt a hatósági gyakorlatot, miszerint miközben az eladó épp más fogyasztót szolgál ki, és észre sem veszi az esetlegesen belépő fiatalkorút (vagy éppen az adott személy kiszolgálásáig nem reális, hogy felmerüljön a gyanúja annak, hogy 18 éven aluli személyről van szó), a hatóság a dohányboltba való belépés pusztán ténye miatt mégis megbírságolja a dohánytermék-kiskereskedőt. A hatóságnak ezen túl figyelemmel kell lennie arra, hogy az eladóban reálisan

kialakulhatott-e annak gyanúja, hogy fiatalok léptek be az üzlethelyiségbe.

19. §

A törvényjavaslat kötelezővé teszi a dohányboltok számára az ND Nonprofit Zrt. által megküldött egészségügyi tájékoztató adatok kihelyezését.

20. §

Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 116. § (1) bekezdésében foglaltak értelmében a hatóság elsőfokú döntése ellen akkor van fellebbezésnek helye, ha azt törvény kifejezetten megengedi. Tekintettel erre, illetve arra, hogy az Ákr. hatálybalépése előtt a jogalkotó külön módosítás keretében teremtette meg a fellebbezés lehetőség, mely szándéka nem változott, indokolt az Fdvtv. ennek megfelelő módosítása.

Az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény 9. § (3) bekezdésében foglaltak szerint természetes személy csak törvényben kötelezhető elektronikus ügyintézésre. Tekintettel erre – mivel a jogosultak természetes személyek – szükséges, hogy a dohánytermék-kiskereskedelmi engedélyezési ügyekben való kötelező elektronikus ügyintézésről az Fdvtv. rendelkezzen.

21. §

Az Ákr. 37. § (1) bekezdésében foglaltak szerint kérelem a kormányablaknál is előterjeszhető, kivéve, ha azt törvény vagy kormányrendelet kizárja. A dohánytermék-kiskereskedelmi engedélyezési ügyekben rendelkezésre álló igen rövid ügyintézési határidőre és az ügyfelek zárt körére figyelemmel nem indokolt annak biztosítása, hogy a kérelem a kormányablakoknál is benyújtható legyen.

Az Ákr. 39. § -a alapján a sommás eljárás kizárására törvény rendelkezése alapján kerülhet sor. A dohánytermék-kiskereskedelmi engedélyezési ügyek sajátosságaira figyelemmel a sommás eljárás szabályai ezekben az ügyekben nem alkalmazhatóak, mivel a kérelem hiánytalansága esetén döntését a hatóság soron kívüli eljárásban hozza meg.

Az Ákr. 43. § (3) bekezdés f) pontjában foglaltak értelmében a hatóság által hozott függő hatályú döntés meghozatala esetén a kérelmezett jog gyakorlásának biztosítása csak törvény rendelkezése alapján zárható ki. Figyelemmel arra, hogy a dohánytermék-kiskereskedelmi tevékenység csak erre vonatkozó engedély birtokában folytatható a függő hatályú döntés véglegessé válása esetén sem tudja a kérelmező a kérelmezett jogot gyakorolni.

22. §

A jövőben az illegális (ti. koncessziós jogosultság, és engedély nélküli) dohánykereskedelem bármely formáját az eddigieknél szigorúbban rendeli büntetni a törvény. Eddig csak lehetőség volt a legalább 5 millió forintos bírság kiszabása, ezt követően ez minden esetben kötelező lesz, melytől csak különös méltánylást érdemlő esetben lehet eltérni.

23. §

Ugyancsak szigorodnak azok a szabályok, amelyek esetében a dohánytermék-kiskereskedelmi engedély megszűnik. A módosítást követően pontosan elkülönítésre kerül, hogy mely esetekben lehetőség, és mely esetekben kötelező az engedély visszavonása (utóbbiak nyilvánvalóan az olyan súlyos jogsértések esetei, amelyek után a tevékenység folytatását nem lehet megengedni). Ugyanakkor, a mérlegelést engedő esetekben a hatóság az összes körülmény figyelembe vételét követően dönthet majd csak az engedély elvételéről, amely a hatóság részéről szigorúbb indokolási kötelezettséget tesz szükségessé. A hatóság három súlyos jogsértés esetén mérlegelheti a működési engedély elvételét és mindössze két jogsértő alkalom elég ahhoz, hogy a tisztességtelen piaci működésre vonatkozó szabályok alapján mérlegelhesse a hatóság a működési engedély elvételét.

24. §

A törvényjavaslat módosítja az átengedhető dohánytermék-kiskereskedelmi jogosultságok számára vonatkozó rendelkezéseket, és ennek következtében a kiadható koncessziók küszöbértéke 3000 főről 4000 főre emelkedik. Ezek a rendelkezések azonban csak a hatálybalépésüket követően megkötött új szerződésekre vonatkoznak. Értelemszerűen azoknál a személyeknél, akiknek a jogosultsága időközben egyéb okból megszűnik, az újabb koncessziós szerződés megkötésére már az új rendelkezéseket kell alkalmazni.

A törvényjavaslat értelmében dohánytermék-kiskereskedelmi jogosultság a jövőben olyan gazdasági társaság útján gyakorolható, amelyben legalább a koncesszió jogosultja korlátlan felelősséggel tartozik a társaság kötelezettségeiért. Az a gazdasági társaság, amely nem felel meg ezen rendelkezésnek, 2020. június 30. napjáig köteles ennek eleget tenni.

A törvényjavaslat előírja, hogy az állam jogosult azon személytől éves díjra, akit az Fdvtv. 10. § (1) bekezdése alapján a dohánytermékek kiskereskedelmére vonatkozó jogosultság gyakorlására – a részvénytársaság útján – külön feljogosít. E rendelkezésnek 2021. január 1-től kell eleget tenni, azzal, hogy ez alapján az első fizetési kötelezettséget 2022. március 31-ig, a jogviszony 2021. évközi megszűnése esetén a megszűnést követő negyedév végéig kell a részvénytársaság felhívására teljesíteni.

A törvényjavaslat értelmében kizárólag dohányboltban folytatható utántöltő flakon, patron, nikotinmentes utántöltő flakon, dohányzást helyettesítő nikotin-tartalmú termék és új dohánytermék-kategóriák kiegészítő termékeinek forgalmazása. Mindazok, akik a fenti termékeket e rendelkezések hatálybalépését megelőzően jogszerűen forgalmazták, a hatálybalépést követő 120 napig ezen termékeket tovább forgalmazhatják, azonban új termékeket már nem szerezhetnek be.

A törvényjavaslat e §-a továbbá rögzíti, hogy a dohánytermék fogalmának változása nem befolyásolja az Fdvtv. 15/E. §-ában, illetve külön jogszabályban meghatározott koncessziós díj minimális mértékének számítását. A törvényjavaslat elfogadását és hatályba lépését követően a szabályok bármikori alkalmazása során már az új fogalomra kell figyelemre lenni. Ezen felül kimondásra kerül, hogy az Fdvtv.-nek e törvényjavaslattal módosított 23. §-át a módosult rendelkezés hatálybalépését követően indult eljárásokban kell alkalmazni.

25. §

A törvényjavaslat – a több mint 5 eltelt évre figyelemmel – rendezi azt a kérdést, amely az Fdvtv. hatálybalépésekor kialakult átmeneti szabályok bevezetése okán bekövetkezett. Mára mindössze nagyságrendileg 3 tucat olyan ún. „kijelöléssel” működő „trafikos” működik, aki semmilyen koncessziós díjat nem fizet; lényegében szabályrendszeren kívül működik például az adatszolgáltatás és számos más kötelezettség tekintetében. Mivel volt kb. 6 év arra, hogy a kereskedők koncessziót szerezzenek, illetve más gazdasági tevékenységet folytassanak, továbbá a törvényjavaslat újabb legalább további több, mint egy évet biztosít az átállásra való felkészülésre, így meg lehet szüntetni ezt a fajta működési formát. E jogosultak is tovább folytathatják a tevékenységüket, amennyiben (időközben) koncessziós jogosultságot szereznek. A javaslat rögzíti továbbá, hogy az Fdvtv. 16/B. §-ában foglalt szabályozást nem érintve egyéb, az Fdvtv-ben meghatározott, külön nevesített rendelkezéseket is alkalmazni kell a részvénytársaság által tevékenység folytatására kijelölt személyekre.

26. §

Felhatalmazó rendelkezések.

27-28. §

Jogharmonizációs záradék és notifikáció megtörténtéről szóló rendelkezések rögzítése az Fdvtv. szövegében.

29-30. §

Szövegpontosító rendelkezések. A törvényjavaslat hatályon kívül helyezi az Fdvtv. 13/A. §-ának rendelkezéseit a törvény által lehetővé tett termékek forgalmazásának vámhatósági bejelentéséről. Ez azt jelenti, hogy továbbra is csak a törvény által lehetővé tett termékeket lehet majd a dohányboltban forgalmazni (illetve továbbra is csak az esetlegesen szükséges engedély birtokában), de nem szükséges ezt előzetesen a vámhatóságnak bejelenteni.

31-32. §

Egyértelműsítő rendelkezés annak biztosítása érdekében, hogy a nikotinmentes töltőfolyadék is kétséget kizáróan jövedéki terméknek minősüljön. A füst nélküli dohánytermék és a dohányzást helyettesítő nikotintartalmú termék 2020. március 1-jétől szintén a jövedéki termékek körébe kerül egységesítve ezáltal a szabályozást. A jövőben tehát minden, a dohányzáshoz hasonló tevékenység céljából forgalmazott termék is jövedékiadó köteles termék lesz.

A rendelkezések hatályba lépésétől számítva a belföldi forgalmazási céllal szabadforgalomba bocsátott füst nélküli dohánytermékek és dohányzást helyettesítő nikotintartalmú termékek zárjegyköteles jövedéki termékeké válnak. Azonban ezen termékek az uniós jövedéki szabályozás értelmében nem minősülnek jövedéki terméknek, ezért külföldre (ti. Magyarországon kívülre) nem szállíthatóak adófelfüggesztéssel, csak szabadforgalomba bocsátott terméként. A külföldre történő kiszállítási céllal szabadforgalomba bocsátott füst nélküli dohánytermék és

dohányzást helyettesítő nikotintartalmú termék esetében ugyanakkor indokolatlan lenne a zárjegy-kötelezettség előírása, hiszen a külföldre történő kiszállítást megelőzően a zárjegyet el kellene távolítani a termékekről.

33. §

Az elektronikus cigaretta töltőfolyadékának jövedéki adómértékének csökkentése indokolt az illegális behozatal elkerülése érdekében, tekintettel a környező országokban alkalmazott alacsonyabb adómértékekre. A jövedéki adó mértéke a füst nélküli dohánytermékek esetén kilogrammonként 19 160 forintban, a dohányzást helyettesítő nikotintartalmú termék esetén kilogrammonként 19 160 forintban kerül megállapításra. A füst nélküli dohánytermék és a dohányzást helyettesítő nikotintartalmú termék tekintetében a zárjegy 2020. július 1-jével lesz alkalmazandó, de addig is az adókötelezettség már 2020 márciusától fennáll.

34-35. §

A módosítás értelmében a nikotinmentes töltőfolyadékok is jövedéki adóköteles termékeké válnak; továbbá az új dohánytermék-kategóriába tartozó termékek és az e-cigaretta töltőfolyadékok is zárjegyköteles jövedéki termékeké válnak. Az átmeneti rendelkezés értelmében a 2020. június 30-ig szabadforgalomba bocsátott, és 2020. augusztus 31-ig a dohánytermék-kiskereskedelmi és a kiskereskedelmi értékesítés helyére kiszállított, zárjegy nélküli töltőfolyadék és új dohánytermék-kategóriák korlátozás nélkül értékesíthetők a Jöt. 145. § (5) bekezdés szerinti áron. A jövedéki törvénybe beiktatandó új átmeneti rendelkezések teljes körűen rendelkeznek – a forgalom biztonsága és a nem kívánt illegális kereskedelem elkerülése érdekében – azon feltételekről, amelyek alapján lehetőségük van a gazdálkodóknak a készleteiken maradt termékeiket a nikotinmentes töltőfolyadékok dohányboltba terelésének hatálybalépését követően is jogszerűen értékesíteni vagy a jogszerűen már nem értékesíthető termékek megsemmisítéséről gondoskodni.

36. §

Hatályba léptető rendelkezések.

37-38. §

Jogharmonizációs záradék és műszaki, szolgáltatási notifikációra vonatkozó rendelkezések.